

Analiza rapoartelor anuale pentru anul 2021 ale furnizorilor de servicii media de televiziune din Republica Moldova

Introducere

Acest document este prima încercare de a analiza rapoartele anuale pe care furnizorii de servicii audiovizuale sunt obligați să le prezinte Consiliului Audiovizualului (CA) și să le publice pe paginile lor web până la data de 1 februarie a fiecărui an. La această etapă am studiat rapoartele furnizorilor de servicii media de televiziune pentru anul 2021.

Conform alin. (13) al articolului 28 din Codul serviciilor media audiovizuale (CSMA): „Furnizorii privați de servicii media sunt obligați să publice pe propriile pagini web și să prezinte Consiliului Audiovizualului, anual, până la data de 1 februarie, un raport de activitate, conform modelului aprobat de către Consiliul Audiovizualului, care să cuprindă numele, cetățenia proprietarului beneficiar/ proprietarilor beneficiari, descrierea structurii proprietății, organigrama și capitalul social ale furnizorului de servicii media, sursele de finanțare a serviciului media audiovizual și informația privind realizarea concepției serviciului media audiovizual pentru anul de activitate precedent”.

Articolul 84, alin. 5, lit. (c) din Cod prevede o amendă de la 5000 la 10 000 lei pentru neprezentarea raportului anual Consiliului Audiovizualului („Omiterea prezentării, până la data de 1 februarie a anului următor celui de gestiune, a rapoartelor de activitate anuale și a contractelor de retransmisiune a serviciilor media audiovizuale”).

Consiliul Audiovizualului, prin Hotărârea nr. 3/3 din 11 ianuarie 2019¹, a aprobat modelul de raport anual al furnizorilor de servicii media. Acest document conține 31 de puncte care acoperă și alte aspecte ale activității furnizorilor de servicii media, pe lângă cele specificate la articolul 28. În această analiză, am rezumat informații cu privire la punctele principale ale rapoartelor care sunt prevăzute la articolul 28 din CSMA.

De asemenea, CA publică pe pagina sa declarațiile pe propria răspundere cu privire la asigurarea transparenței proprietății furnizorului de servicii media și un raport privind beneficiarii efectivi ai furnizorilor de servicii media ². Acestea nu trebuie confundate cu rapoartele anuale ale furnizorilor de servicii media. Cu toate acestea, ambele tipuri de documente pot fi văzute ca instrumente complementare pentru asigurarea transparenței proprietății serviciilor audiovizuale.

Importanța unor astfel de instrumente este menționată în Recomandările Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei către statele membre privind pluralismul media și transparența în proprietatea mass-media.

Conform acestor recomandări, „transparența proprietății mass-media poate contribui la eficientizarea pluralismului media prin aducerea structurilor de proprietate ce pot influența politicile editoriale în prim planul atenției publice și a autorităților de reglementare”.

Potrivit documentului, „cerințele privind transparența mass-media ar trebui să fie specifice și să includă cerința ca instituțiile mass-media care operează în jurisdicția statului dezvăluie informațiile privind proprietatea pe pagina lor web sau în altă publicație și să raporteze aceste informații unui organism național independent de reglementare a mass-media sau unui alt organism desemnat, însărcinat cu agregarea informațiilor și punerea lor la dispoziția publicului”.

Este vorba despre date privind proprietarii beneficiari (efectivi) ce dețin sau controlează cote părți ale instituțiilor mass-media, modificări în structura proprietății etc.

De asemenea, conform Recomandărilor, în statele membre ale Consiliului Europei „ar trebui asigurat un nivel ridicat de transparență în ceea ce privește sursele de finanțare a mass-media pentru a oferi o imagine cuprinzătoare a diferitelor surse ce ar putea eventual interfera cu independența editorială și operațională a mass-media și pentru a permite monitorizarea și controlul eficace al acestor riscuri”³.

¹ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=112343&lang=ro

² <https://bit.ly/3vZG7hz>

³ https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectId=0900001680790e13 – alin. 1 din preambul, alin. 4.4, 4.5, 4.7.

Statistici generale

În 2022, Consiliul Audiovizualului a primit rapoartele anuale de activitate a 64 de servicii media de televiziune, transmise de **57** de furnizori privați (unii au câte două licențe).

La fel, doi furnizori publici de servicii media: Instituția Publică Națională a Audiovizualului Compania „Teleradio-Moldova” (posturile TV „Moldova 1” și „Moldova 2”) și Compania Publică „Găgăuziia Radio Televizionu” (postul TV GRT) – 3 servicii media în total, au prezentat rapoartele anuale către Consiliul Audiovizualului; menționăm că articolul 28 din CSMA obligă doar furnizorii privați de servicii media să prezinte rapoartele Consiliului Audiovizualului; furnizorii publici trebuie să prezinte rapoartele respective organelor de supraveghere (art. 35, lit. n). Totodată, articolul 4, alin. (11), din CSMA prevede ca furnizorii de servicii media, fără a preciza statutul lor, sunt obligați să prezinte în rapoartele anuale către CA informații cu privire la respectarea ponderii programelor locale și a programelor în limba română.

Șapte servicii media (6 furnizori) care au licențe de emisie, dar care nu și-au început activitatea, nu au depus rapoartele anuale.

Un furnizor de servicii media, Instituția privată „Timpul de dimineață” PP (serviciul media 10TV), a depus raportul pe data de 17 februarie, cu încălcarea termenului prevăzut de CSMA.

În total, lista CA include **73** de servicii media de televiziune cu licență de emisie (**64** de furnizori); un furnizor privat de servicii media (TVPrim) a depus raportul, dar licența sa de emisie a expirat pe 12 decembrie 2021.

Forma juridică de organizare a furnizorilor de servicii media

Cea mai răspândită formă juridică de organizare a furnizorilor de servicii media este societatea cu răspundere limitată (SRL). În această formă funcționează **54 de furnizori** (62 de servicii media). Această listă include și serviciul media TVR Moldova: în România, „Societatea Română de Televiziune” are statut de instituție publică, iar în Republica Moldova acest furnizor de servicii media funcționează sub forma unui SRL („Filiala Societății Române de Televiziune” SRL).

Pe lista furnizorilor de servicii media în 2021 se regăsesc și **două societăți pe acțiuni**: „COTIDIAN” SA (TVC 21) și „MeganTV” SA (TV Prim, Glodeni, în prezent fără licență de emisie).

O altă formă de organizare a furnizorilor de servicii media privați este cooperativa. Există un **singur** asemenea furnizor, cooperativa „Molodosti” (Elita TV, Rezina).

Alți **6** furnizori de servicii media funcționează sub forma diferitor organizații necomerciale, și anume:

- Trei asociații obștești:

1. AO „Media Alternativa” (TV8);
2. AO „People for free media” (Cotidianul TV-CTV);
3. AO „Federația Moldovenească de Fotbal” (We Sport TV).

- Două instituții private:

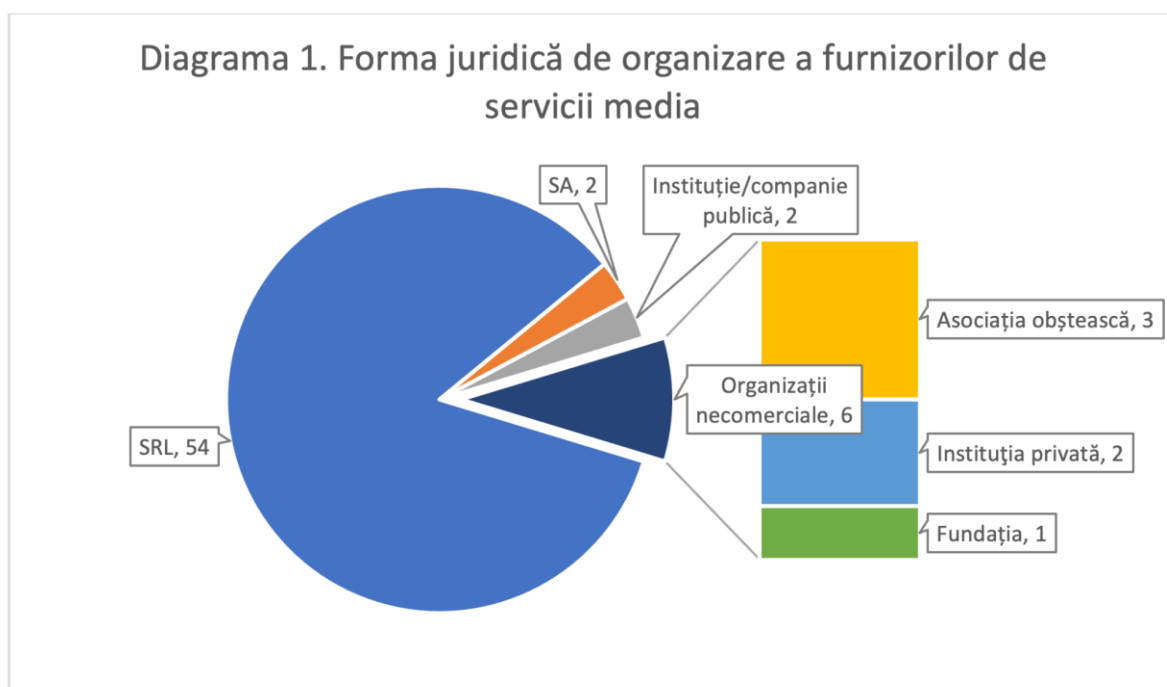
1. Instituția privată „Studioul de televiziune „Viziunea Liberă” (GLOBAL 24);
2. Instituția privată „Publicația periodică „Timpul de dimineață”” (10 TV).

- O fundație:

- Fundația „Roma Awareness” (NOAH TV).

- Doi furnizori de servicii media sunt publici:

1. Instituția Publică Națională a Audiovizualului „Teleradio-Moldova” (Moldova-1, Moldova-2);
2. Compania publică "Gagauziya Radio Televizionu" (GRT).

Opt furnizori de servicii media dețin câte două licențe de emisie (maximum permis de CSMA pentru un proprietar beneficiar⁴):

1. "GENERAL MEDIA GROUP CORP" SRL – serviciile media Publika TV și Prime (beneficiar Vladimir Plahotniuc)
2. "TELESTAR MEDIA" SRL - serviciile media Canal 2 și Canal 3 (beneficiar Lilian Buștiuc)
3. „REAL RADIO” SRL – serviciile media Mega TV și Familia (beneficiar Victoria Rusu)
4. PP "Exclusiv Media" SRL - serviciile media Exclusiv TV și NTV Moldova (beneficiar Corneliu Furculița, din aprilie 2022 Ludmila Furculița)
5. "TELESISTEM TV" SRL – serviciile media Accent TV și Primul în Moldova (beneficiari Samvel Grigoryan, Natalia Ermilova - Federația Rusă)
6. „MEDIA RESURSE” SRL - serviciile media TV6 și Orhei TV (beneficiar Irina Țvik);
7. "SFC MEDIA" SRL - serviciile media GN TV și Legal TV (beneficiar Dan Pascari)
8. "Binamex-M" SRL - serviciile media NEXT TV și PREMIERA TV (beneficiar Mircea Verstiuc)

Mărimea capitalului social al furnizorilor privați de servicii media variază de la **100 de lei la 42 de milioane de lei**.

Furnizori de servicii media cu cel mai mare capital social:

1. „GENERAL MEDIA GROUP CORP” SRL (Prime, Publika TV) – 42 000 000 lei
2. ICS "REFORMA ART" SRL (Jurnal TV) – 26 935 972 lei
3. ICS „PRO digital” SRL (PRO TV Chișinău) – 17 272 832 lei

Furnizori de servicii media cu cel mai mic capital social:

1. „MEDIA PRODUCTION TV” SRL (PEH TV) – 100 lei
2. „BEST WAY MEDIA” SRL (Special TV) – 100 lei
3. ”NIKA TV MEDIA” SRL (NIKA TV) – 100 lei
4. „POPAS MUZICAL” SRL (POPAS TV) – 100 lei
5. „VOCEA MEDIA” SRL (VOCEA BASARABIEI TV) – 100 lei

Menționăm că legislația nu stabilește plafonul minim sau maxim pentru capitalul social al societăților comerciale. Cel mai des, mărimea capitalului social constituie 5400 lei (27 de furnizori de servicii media).

⁴CSMA, art. 18, alin. (6): "O persoană fizică poate fi proprietar beneficiar la cel mult 2 servicii de televiziune".

Proprietari beneficiari

În 2021, s-au produs modificări în componența proprietarilor beneficiari a 8 servicii media:

Nr.	Serviciu media (furnizor)	Modificări în componența fondatorilor/proprietarilor beneficiari pe parcursul anului precedent
1.	PEH TV („MEDIA PRODUCTION TV” SRL)	Proprietar beneficiar în locul lui Denis Poliakov a devenit Nichita Stețco, cetățean al Republicii Moldova, cu o cotă de 100%.
2.	TV8 (AO „Media Alternativa”)	Din septembrie până în decembrie 2021, au avut loc schimbări în organele de conducere ale asociației obștești „Media Alternativa”. <i>Schimbările, conform raportului furnizorului:</i> <i>Morari Natalia - cerere de demisie 20.09.2021,</i> <i>Guțu Cristina - exclusă din 01.12.2021,</i> <i>Ciorici Dumitru - membru din 16.10.2021</i> <i>Viorica Craițămîndră - membru din 16.10.2021,</i> <i>Buza Svetlana - membru din 16.10.2021.</i>
3.	Agro TV Moldova (JEVISE SRL)	Jumătate din cota din acest serviciu media a trecut de la o persoană fizică la altă. La data de 18 ianuarie 2022, cota parte a Cătălinei Matcovschi, a fost înstrăinată către Adrian Mîndru. <i>Proprietari beneficiari după schimbări: Eugeniu Sirbu, Moldova - 50%, Mîndru Adrian, Moldova - 50%.</i>
4.	Accent TV („TELESISTEM TV” SRL)	La 11 august 2021, au avut loc modificări în componența proprietarilor beneficiari ai „TELESISTEM TV” SRL: cetățenii Federației Ruse Samvel Grigoryan (50%) și Natalia Ermilova (50%) au devenit proprietari beneficiari înlocuindu-i pe Igor Chaika (51%) și Vadim Ciubara (49%), respectiv.
5.	Primul în Moldova („TELESISTEM TV” SRL)	„TELESISTEM TV” SRL (Republica Moldova) → «МЕДИА ИНВЕСТ СЕРВИС» SRL (Federația Rusă) → «ОБЪЕДИНЕННЫЕ РЕСУРСЫ» SRL (Federația Rusă) → Samvel Grigoryan (50%) și Natalia Ermilova.
6.	Canal Regional („Canal Regional” SRL)	Au fost efectuate modificări în componența fondatorului „Canal Regional” SRL, Asociația Radiodifuzorilor Regionali URARE: au fost incluse persoane fizice în locul persoanelor juridice.

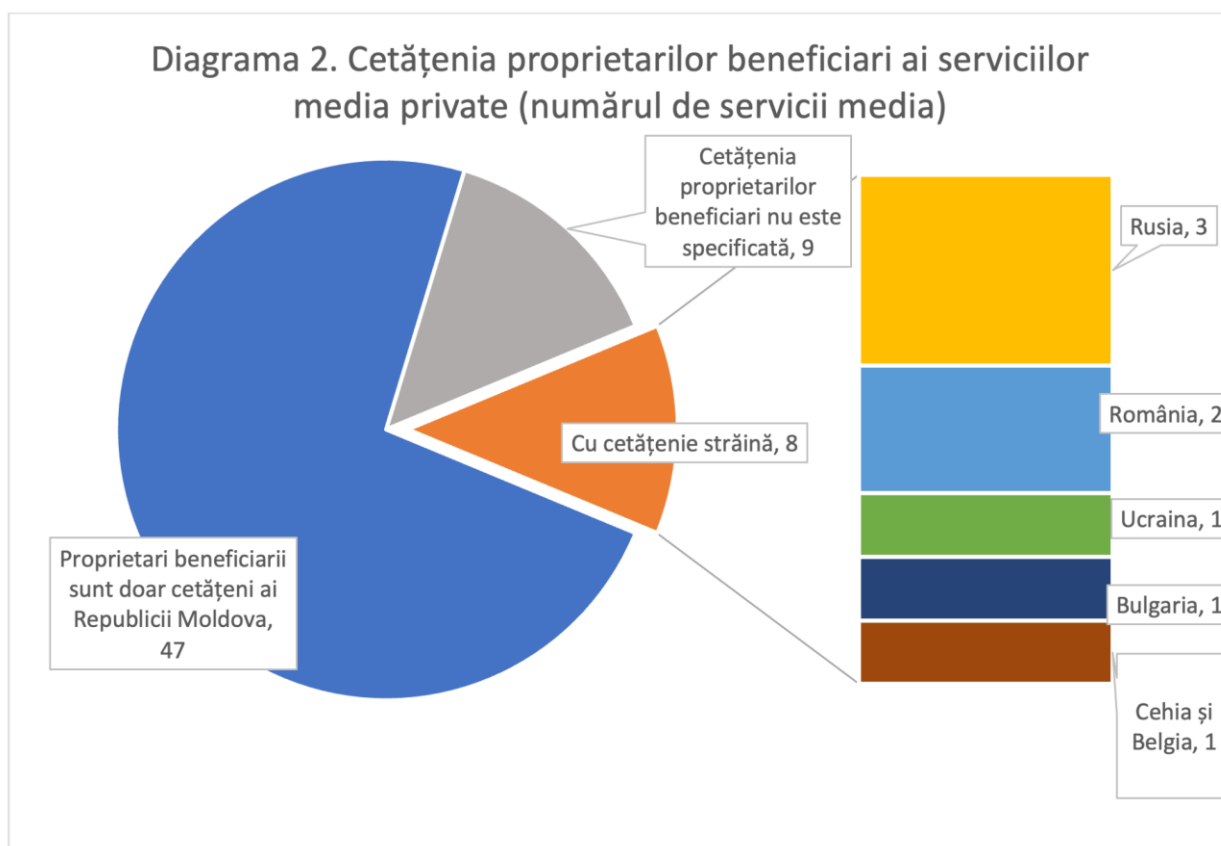
7.	PRO TV Chișinău (ICS „PRO digital” SRL)	<p>Componența proprietarilor beneficiari ai PRO TV Chișinău s-a schimbat după decesul unuia dintre ei, cetățeanul ceh Petr Kellner.</p> <p>Proprietari beneficiari după schimbări: Renata Kellnerova - Republica Cehă, administratoarea succesorală a lui Petr Kellner; Ladislav Bartonicek - Republica Cehă; Jean Pascal Pierre A. Duvieusart – Belgia.</p> <p><i>Descrierea structurii proprietății, conform datelor prezentate de furnizor: ICS „PRO DIGITAL” SRL este deținută integral de către fondatorul unic CME Media Enterprises BV (Olanda). CME Media Enterprises BV, la rândul său, este deținută integral de către Central European Media Enterprises Ltd. (Bermude). La data de 13 octombrie 2020 a fost finalizată procedura de fuziune, iar în rezultat Central European Media Enterprises Ltd. (Bermuda) a absorbit TV Bermuda Ltd, fondator devenind TV Bidco BV. Drept urmare, fondatorul unic al ÎCS "PRO DIGITAL" SRL nu s-a schimbat; controlul asupra fondatorului l-a obținut PPF Group NV, iar proprietarii beneficiari sunt: Renata Kellnerova - administratoarea masei succesoriale, drept urmare a decesului lui Petr Kellner din 03/27/2021, Ladislav Bartonicek și Jean Pascal Pierre A. Duvieusart.</i></p>
8.	REN MOLDOVA („TELEPROIECT” SRL)	Furnizorul de servicii media a anunțat modificarea componenței societății fondatoare, SRL „CENTRU-TV GRUP”. Noul proprietar beneficiar cu o cotă de 100% a devenit Svetlana Fiodorova, cetățean al RM.

Persoanele fizice sau juridice străine sunt menționate în calitate de proprietari beneficiari ai 8 servicii media:

Nr.	Serviciu media (furnizor)	Cetățenia proprietarilor beneficiari	Proprietari beneficiari (conform datelor prezentate de furnizori)
1.	TVC 21 („COTIDIAN” SA)	R. Moldova, Ucraina	1) Vadim Denisov, cetățean RM, cota parte 50% 2) Iryna Konoval, cetățean UA, cota parte 50%.
2.	Cotidianul TV-CTV (AO „PEOPLE FOR FREE MEDIA”)	România	Cristian-Bogdan Cobuz, cetățean român
3.	Accent TV („TELESISTEM TV” SRL)	R. Moldova, Federația Rusă	Samvel Grigoryan, Natalia Ermilova
4.	Primul în Moldova („TELESISTEM TV” SRL)		

5.	TVR Moldova („Societatea Română de Televiziune”, „Filiala Societății Române de Televiziune” SRL)	România	<p>1. Dan Cristian Turturică – PREȘEDINTE, DIRECTOR-GENERAL</p> <p>2. Radu Carp</p> <p>3. Elena Anca Dindirică</p> <p>4. Dietlinde Dinesz</p> <p>5. Valentin-Andrei Enescu</p> <p>6. Mihai Firică</p> <p>7. Lucian Ghimiși</p> <p>8. Nagy Debreczeni Hajnalka</p> <p>9. Dorothea Ionescu</p> <p>10. Luminița Gabriela Iordănescu</p> <p>11. Georgică Severin</p> <p>12. Christel Țopescu</p> <p>13. Borislav Velimirovici</p> <p>Conform Hotărârilor Parlamentului României nr. 38 din 15 noiembrie 2021, prin care au fost desemnați membrii Consiliului de Administrație al SRTv și nr. 4Q din 13 noiembrie 2021, prin care a fost desemnat Președintele Consiliului de Administrație al SRTv.</p>
6.	PRO TV Chișinău (ICS „PRO digital” SRL)	Cehia, Belgia	<ul style="list-style-type: none"> ●Renata Kellnerova - Republica Cehă; ●Ladislav Bartonicek - Republica Cehă; ●Jean Pascal Pierre A. Duvieusart - Belgia.
7.	ZONA M („STATIS TV” SRL)	Bulgaria	Georgiev Damyan Zhelyazkov - cetățean al Bulgariei - 100%
8.	RTR Moldova („TV-COMUNICAȚII GRUP” SRL)	R. Moldova, Federația Rusă	<ul style="list-style-type: none"> ●STEȚCO Valentina, cetățean al RM - 25%. ●„SB GRUP MEDIA” SRL, persoană juridică înregistrată în Republica Moldova - 25% ● Parteneriatul necomercial „Российское общество по организации и управлению проектами в области средств массовой информации и массовых коммуникаций”, rezident al Federației Ruse - 50%⁵.

⁵Potrivit articolului 1 din Codul serviciilor media audiovizuale, proprietar beneficiar este o persoană fizică.

Nouă furnizori de servicii media nu au indicat naționalitatea proprietarilor beneficiari în rapoartele lor anuale.

Sursele de finanțare

Furnizorii de servicii media înțeleg diferit ce informații ar trebui să prezinte în dreptul punctului „Sursele de finanțare și investiții în serviciul media audiovizual” din formularul raportului anual.

Unii furnizori au oferit informații detaliate despre sursele de finanțare. De exemplu, postul de televiziune Elita a oferit date privind veniturile și sursele de finanțare pentru serviciile media cu sume exacte (prestare servicii, vânzări, granturi etc.). În general, acest furnizor a realizat unul dintre cele mai complete și detaliate rapoarte anuale.

Alți furnizori de servicii media au prezentat cifre generale sau procente pe surse de finanțare (autohtone, străine).

Un alt grup de furnizori de servicii media s-a limitat la cuvinte generale (de exemplu, „Din propria activitate comercială”, „Vânzări de publicitate, producții comerciale”), fără date concrete.

Patru furnizori au declarat că nu au avut surse de finanțare sau investiții în ultimul an:

1. „GURINEL-MEDIA” SRL (Gurinel TV)
2. "POPAS MUZICAL" SRL (POPAS TV)
3. „RTV-Media-Centr” SRL (ATV Coguk)
4. „BIZIM AIDINIC” SRL (ATV)

Alți 9 furnizori consideră că datele surselor de finanțare sunt „confidențiale” sau reprezintă „secret comercial”:

1. „Exclusiv Media” SRL (Exclusiv TV, NTV Moldova)
2. „A.VIDEO-CONTENT” SRL (Cinema 1)
3. "MEDIA PRODUCTION TV" SRL (PEH TV)
4. „TV-COMUNICAȚII GRUP” SRL (RTR Moldova)
5. „MEDIA PRO GROUP” SRL (ITV)
6. "BRAVO TV" SRL (BRAVO TV)

7. „TELESISTEM TV” SRL (Accent TV, Primul în Moldova)
8. ICS „PRO digital” SRL (PRO TV Chișinău)
9. „TEZAUR FOLC” SRL (Tezaur TV)

De menționat că, potrivit articolului 2050, alin. (1), din Codul civil al Republicii Moldova, „Deținătorul secretului comercial nu poate invoca un mijloc juridic de apărare a secretului comercial în cazul în care presupusa dobândire, utilizare sau divulgare a secretului comercial a avut loc în oricare dintre următoarele cazuri:

a) pentru exercitarea dreptului la libertatea de exprimare și de informare, astfel cum este prevăzut de legislație și tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, **inclusiv pentru respectarea libertății și pluralismului mijloacelor de informare în masă [...]**⁶.

De asemenea, conform Legii contabilității și raportării financiare, fiecare entitate din Republica Moldova este obligată să prezinte situațiile financiare Biroului Național de Statistică⁷, care ulterior le publică⁸. Respectiv, informațiile financiare despre orice agent economic, inclusiv despre furnizorii de servicii media, nu reprezintă un secret comercial.

Prețurile pentru publicitate

Tarifele pentru publicitatea pe posturile TV variază foarte mult în funcție de metodele de calcul, coeficienți, reduceri etc.

Prețul minim pe minut de timp de publicitate, conform datelor furnizate de furnizorii de servicii media, începe de la 50 de lei și urcă până la 1000 de euro.

Unele servicii media au indicat în rapoartele lor anuale că atribuie listele lor de prețuri pentru publicitate la categoria „informații confidențiale” sau „secrete comerciale”:

1. „TV BĂLȚI” SRL (BTV)
2. „TV-COMUNICAȚII GRUP” SRL (RTR Moldova)
3. „MEDIA PRO GROUP” SRL (ITV)
4. „TELESISTEM TV” SRL (Accent TV, Primul în Moldova)
5. „TEZAUR FOLC” SRL (Tezaur TV)

Nu au indicat liste de prețuri pentru publicitate:

1. „RTV-Media-Centr” SRL (ATV Coguk)
2. „BIZIM AIDINIC” SRL (ATV)
3. "TELEPROIECT" SRL (REN MOLDOVA) (furnizorul a spus că nu vinde direct publicitate, ci lucrează cu o companie intermediară)
4. "GURINEL-MEDIA" SRL (Gurinel TV) (Nota furnizorului: "Fiecare contract de plasare a publicității are caractere specifice privind prețul în dependență de volum și durata contractuală").

În acest context, sunt relevante și prevederile sus menționate ale art. 2050 alin. (1) a) din Codul civil al Republicii Moldova.

Organigrama

Furnizorii de servicii media abordează diferit această secțiune a raportului anual. Unii furnizori au prezentat o organigramă schematică, alții au indicat informații detaliate, inclusiv numărul de angajați.

Cel mai mic număr de angajați este de 2, iar cel mai mare este de **91** de angajați.

Informațiile privind realizarea concepției serviciului media, ponderea programelor locale și în limba română

Datele privind conformarea furnizorilor de servicii media cu obligațiile lor în ce privește conținuturile audiovizuale sunt reflectate în mai multe puncte din raportul anual. Abordarea furnizorilor este una subiectivă, adesea se alege diferit tipul de informații indicate în raport.

⁶ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=129081&lang=ro#

⁷ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=125231&lang=ro

⁸ <http://webapp.statistica.md/infoRSF/>

De cele mai multe ori, furnizorii notează că respectă pe deplin prevederile CSMA cu privire la programe locale, limba română și concepția serviciului media. Astfel, 65% dintre furnizori au indicat doar că au realizat integral structura serviciului media și 35% au oferit detalii.

O situație similară se observă în evaluarea ponderii programelor locale și a producției în limba română. Informațiile prezentate de furnizorii de servicii media uneori diferă semnificativ de concluziile monitorizărilor CA, duratele programelor respective fiind supraevaluate de către furnizori.

Publicarea rapoartelor anuale

Codul serviciilor media audiovizuale obligă furnizorii privați de servicii media nu numai să prezinte rapoarte anuale Consiliului Audiovizualului, ci și să le publice pe paginile lor web. În același timp, nu există sancțiuni pentru nepublicarea rapoartelor pe paginile web. În acest an, CA a trimis scrisori furnizorilor de servicii media prin care le reamintea despre necesitatea publicării rapoartelor pe pagini web și le cerea să furnizeze informații despre îndeplinirea acestei obligații. De asemenea, noi am examinat paginile web ale furnizorilor de servicii media.

17 servicii media au publicat rapoartele anuale pe paginile lor.

În cazul **altor 17** servicii media, nu am găsit rapoarte pe paginile web, iar majoritatea din lista de mai jos nu au răspuns la scrisoarea CA:

1. RTR Moldova („TV-COMUNICAȚII GRUP” SRL)
2. Agro TV Moldova („JEVISE” SRL)
3. Studio-L („STUDIO-L” SRL)
4. Albasat („ALBASAT” SRL)
5. Cotidianul TV-CTV (SA „PEOPLE FOR FREE MEDIA”)
6. Media TV („PRO MEDIA” SRL)
7. Orizont TV ("ARCHIDOC GROUP" SRL)
8. ATV Coguk („RTV-Media-Centr” SRL)
9. ATV („BIZIM AIDINIC” SRL)
10. BAS TV ("LV-TOPAL" SRL)
11. Canal Regional („Canal Regional” SRL)
12. MBC ("SG MEDIA M1" SRL)
13. REN MOLDOVA („TELEPROIECT” SRL)
14. Sor TV („Mar Sor TV” SRL)
15. TVPrim („MeganTV” SA)
16. VOCEA BASARABIEI TV („VOCEA MEDIA” SRL)
17. 10 TV (Instituția privată „PP Timpul de dimineață”)

Patru servicii media, Prime, Publika TV, Canal 2 și Canal 3, ca răspuns la adresarea CA au comunicat că trebuie să modifice paginile lor web pentru a-și publica rapoartele anuale. La momentul întocmirii acestei analize (17 mai 2022), nu am găsit niciun raport publicat de aceste servicii media.

Pe paginile web ale altor 5 servicii media nu am găsit rapoartele anuale, dar furnizorii au publicat informații despre proprietari beneficiari:

1. Jurnal TV (ICS „REFORMA ART” SRL)
2. Axial TV (HONESTAS SRL)
3. Noroc TV ("NOROC MEDIA" SRL)
4. PRO TV Chișinău (ICS „PRO digital” SRL)
5. NTS ("Urania FM" SRL; furnizorul indică pe pagina sa web că a publicat și raportul anual, dar documentul nu este disponibil).

Alte 16 servicii media nu au pagini web sau paginile lor la momentul redactării acestui raport erau în proces de mentenanță și nu erau funcționale.

Restul serviciilor media nu și-au început activitatea.

Concluzii

O analiză a datelor din rapoartele anuale arată că unii furnizori de servicii media consideră obligația din CSMA privind publicarea și prezentarea acestor documente ca o formalitate, nu înțeleg necesitatea asigurării transparenței proprietății și a finanțării mass-media, sau nu doresc acest lucru. Această concluzie este confirmată, printre altele, de faptul că mai mult de o treime din serviciile media de televiziune nu au publicat rapoartele lor anuale (sau, cel puțin, nu au asigurat accesul ușor și rapid pentru public), deși au pagini web, iar unii consideră că o parte din date, cum ar fi sursele de finanțare și listele de prețuri pentru publicitate, constituie un „secret comercial”.

Analiza unor date din rapoarte anuale indică, de asemenea, că, deși formal în Republica Moldova nu există nicio persoană care să dețină mai mult de două licențe de emisie pentru servicii media de televiziune, în realitate există grupuri de servicii media conectate între ele.

În ceea ce privește conținutul rapoartelor anuale, ajungem la următoarele concluzii:

1. Furnizorii de servicii media uneori nu înțeleg ce date sunt obligați să prezinte în unele puncte din formular sau aleg să prezinte informații sumare;
2. Unele puncte din raport (cu privire la volumul produselor locale, ponderea programelor în limba română, realizarea concepției serviciului media etc.) sunt interpretate de furnizori subiectiv și de obicei în favoarea lor; datele prezentate pot diferi semnificativ de datele de monitorizare ale CA;
3. Unii furnizori consideră anumite informații pentru rapoarte drept „confidențiale” sau „secret comercial”, deși nu există temeuri legale și aceasta contrazice principiilor pluralismului și transparenței finanțării mass-media, exprimate în Recomandările Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei;
4. Unele puncte din formularul de raport, în redacția actuală, sunt mai puțin informative și utile pentru asigurarea transparenței activității furnizorilor serviciilor media.

Propuneri

Ce poate schimba CA pe termen scurt:

1. Revizuirea formularului actual al raportului anual al furnizorilor de servicii media:
 - clarificarea și reformularea unor puncte, adăugarea instrucțiunilor scurte pentru completarea lor,
 - extinderea și clarificarea punctului privind sursele de finanțare a serviciilor media, precizarea mai detaliată a categoriilor de date pe care furnizorii de servicii media sunt obligați să le facă publice,
 - reducerea unor elemente din formularul de raport și, eventual, a volumului raportului;
 - adăugarea punctelor imperativ necesare în condițiile actuale (de exemplu, adrese ale resurselor online ale furnizorilor – pagini web, pagini în rețelele sociale prin care este distribuit conținutul serviciului media),
 - introducerea unui punct în care furnizorii de servicii media vor indica adresa de pe pagina lor web unde este publicat sau va fi publicat raportul anual;
2. În absența sancțiunilor, încurajarea publicării rapoartelor anuale prin alte mijloace (opțiuni posibile: includerea unor criterii de transparență a proprietății la evaluarea furnizorilor de servicii media în cadrul concursurilor sau a procedurilor de selecție desfășurate de CA);
3. Publicarea rapoartelor analitice ale Consiliului Audiovizualului privind modificările în structura proprietății serviciilor media în mod regulat, conform Recomandărilor Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei⁹.

Pe termen lung, poate fi vorba despre propuneri de modificare a Codului serviciilor media audiovizuale, care vor continua ajustarea prevederilor privind transparența proprietății mass-media la standardele europene. În acest context, sunt posibili următorii pași:

1. Aplicarea Recomandărilor Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei privind asigurarea transparenței surselor de finanțare ale furnizorilor de servicii media (de exemplu,

⁹ https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectId=0900001680790e13 – alin. 4.9.

dezvăluirea relațiilor contractuale cu alte companii media sau agenții de publicitate și cu partide politice care pot afecta independența editorială ¹⁰);

2. Introducerea unei practici conform căreia CA poate respinge raportul anual al unui furnizor de servicii media în cazul transmiterii unor informații incomplete sau false, cu obligația retrimiterii și publicării acestui document¹¹;

3. Adoptarea măsurilor mai stricte în cazul furnizorilor de servicii media care nu publică rapoartele anuale pe paginile lor web, nu indică sau refuză să indice informațiile solicitate în raport;

4. Acordarea Consiliului Audiovizualului dreptului de a publica rapoartele anuale pe pagina sa web în cazul în care furnizorul de servicii media nu are propriul site;

5. Combaterea eludării cerințelor legale cu privire la declararea datelor despre proprietarii beneficiari și sursele de finanțare ale serviciilor media.

¹⁰ https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectId=0900001680790e13 – alin. 4.7.

¹¹ Conform practicii anterioare a Consiliului Audiovizualului, autoritatea lua act de rapoarte și aplica sancțiuni furnizorilor care nu le-au prezentau. Exemplu: <https://bit.ly/3a2F8Gg>